

Inhoud Maart 2021

Woord vooraf	2
In Memoriam	3
Jacques Vanderlinden (1932-2021).....	3
Call for Papers	4
Call for papers: Springer <i>Global Encyclopedia of Territorial Rights</i>	4
Kalender	5
Expo geschiedenis en de vormgeving van het Leuvense gerechtsgebouw (Leuven).....	5
15-16 april 2021 – ESIL Research Forum (Catania).....	5
22 april 2021 – Studienamiddag ‘Doelmatige rechtsvorming door het Hof van Cassatie’ (Brussel)	5
Uitgesteld: Journées internationales – Société d’histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons (Middelburg).....	5
British Legal History Conference 2021 (UITGESTELD: 6-9 juli 2022).....	5
Varia	6
Vacature docent te Maastricht.....	6
Vacature mandaatassistent Metajuridica (VUB).....	6
FelixArchief Antwerpen: Commissie van Openbare Onderstand en het OCMW geïnventariseerd	6
Centre de Recherches Histoire du Droit, des Institutions et de la Société.....	7
Lancering website ‘Cicero gaat verder’.....	7
Standen en Landen/Anciens Pays et Assemblées d’États.....	8
Rijksarchief - digitale dienstverlening.....	8
OPEN ACCESS: JSTOR stelt 6000 e-books en 150+ tijdschriften ter beschikking.....	8
DIGITALISERING: Algemeen Rijksarchief: 3500 nieuwe beelden uit iconografische collectie.....	9

Woord vooraf

Geachte lezer,

Veel Vlamingen zal het verbazen, maar er zijn gevallen waarin de Nederlandse vrienden te bescheiden zijn. Een mooi voorbeeld daarvan vormt de studie van het Byzantijnse recht.

In ons taalgebied beseffen we niet dat we op dit vlak iets zeer uitzonderlijks hebben. Scheltema zorgde namelijk voor een indrukwekkende editie van de *Basilica* die sinds kort ook digitaal beschikbaar is.

De traditie in Groningen blijft ondertussen levendig en de geïnteresseerden kunnen we er nu al op wijzen dat vanuit het Hoge Noorden een bloemlezing van Byzantijns recht met vertalingen in het Engels op komst is.

Blijft natuurlijk de vraag, of dat Byzantijns recht nog te verkopen valt aan de collega's in de rechtenfaculteit. Wie dat een onhaalbare opgave vindt, raden we aan eens te kijken in de januari aflevering van het juridisch maandblad *Ars Aequi*. Op amper twee pagina's slaagt Hylkje de Jong erin om het Byzantijnse recht te presenteren. Met één voorbeeld maakt ze duidelijk hoe relevant de studie ervan ook heden ten dage voor juristen is.

Een mooie prestatie.

De hoofdredacteur

Dirk Heirbaut

Redactie

Filip Batselé

Laura Mortiers

Pieterjan Schepens

Sebastiaan Vandenbogaerde

Florenz Volkaert

In Memoriam

Jacques Vanderlinden (1932-2021)

Le Professeur Jacques Vanderlinden est décédé le 22 janvier 2021. Né à Boma (Congo) le 9 juillet 1932, il sort diplômé de la Faculté de droit en 1956. Il est agrégé de l'enseignement supérieur en histoire du droit et en droit comparé en 1967.

Successeur de John Gilissen dans la chaire d'histoire du droit et des institutions, il a contribué à la formation générale et à la formation critique de plusieurs générations d'étudiants en droit. En 1991, il prend la direction d'un nouveau Centre de recherche créé au sein de la Faculté de droit, le Centre de droit comparé et d'histoire du droit, devenu depuis les années 2000 le Centre d'histoire du droit et d'anthropologie juridique.

Ses activités de chercheur l'ont conduit à approfondir l'étude des sources du droit, de la common law et des droits africains. Son installation comme professeur au Canada, à l'Université de Moncton, au cours des années 90, l'ont conduit enfin à explorer l'histoire et le droit de l'Acadie française. Jacques Vanderlinden s'est imposé comme un spécialiste du droit comparé et des pluralismes juridiques.

Investi au sein de la Faculté de droit et au sein de l'Université, il a également été invité à partager ses enseignements et ses recherches dans de nombreuses universités étrangères : dans les universités de Paris XII, Boston, Caroline du Sud, Abidjan, Paris I, Bordeaux, Kigali, Edinbourg, Addis Abbeba, Kinshasa ou encore la School of Oriental and African Studies de Londres.

Chercheur de notoriété internationale, il s'est investi dans ou à la tête de différentes institutions et associations scientifiques : l'Association internationale de Droit africain, la Société Jean Bodin pour l'Histoire comparative des institutions, l'Académie royale des Sciences d'Outre-Mer de Belgique, l'Académie internationale de droit comparé ou encore l'Accademia nazionale dei Lincei.

Professeur ordinaire depuis 1972, Jacques Vanderlinden avait été doyen de la Faculté de droit de 1979 à 1984.

- Jérôme De Brouwer

Call for Papers

Call for papers: Springer *Global Encyclopedia of Territorial Rights*

De *Global Encyclopedia of Territorial Rights* is op zoek naar geïnteresseerden om een aantal rechtsgeschiedenis-gerelateerde artikels van 3000 à 5000 woorden te schrijven voor de *Encyclopedia*. De *Encyclopedia* is een interdisciplinair project dat territoriale claims vanuit juridische, politieke en sociologische hoek bestudeert. [Algemene informatie](#) en twee voorbeeldartikels vindt u [hier](#) en [hier](#).

Kalender

Expo geschiedenis en de vormgeving van het Leuvense gerechtsgebouw (Leuven)

Naar aanleiding van de recente restauratie van het Leuvense gerechtsgebouw, hebben de provincie Vlaams-Brabant, het Rijksarchief Leuven, de FOD Justitie, Balie Leuven, Stad Leuven en de Regie der Gebouwen een tentoonstelling uitgewerkt over de geschiedenis en de vormgeving van het Leuvense gerechtsgebouw. De expo is vrij en gratis toegankelijk voor het brede publiek iedere vrijdagmiddag (vanaf 16 oktober) tussen 13u30 en 17u. De tentoonstelling heeft ook een online pendant, die via www.erfgoedplus.be/dossier/het-leuvense-gerechtsgebouw/digitale-expo-historische-blik-op-het-leuvense-gerechtsgebouw te raadplegen is.

15-16 april 2021 – ESIL Research Forum (Catania)

Na gezamenlijk overleg heeft het *ESIL Executive Committee* beslist dat het *ESIL Research Forum* uitgesteld zal worden naar 15-16 april 2021. Deze beslissing werd met pijn in het hart genomen, maar de organisatie is zich bewust van de noodzaak om strikt om te gaan met de nodige maatregelen in de strijd tegen COVID19.

22 april 2021 – Studienamiddag ‘Doelmatige rechtsvorming door het Hof van Cassatie’ (Brussel)

Op donderdag 22 april 2021 organiseert Intersentia een studienamiddag ter verkenning van enkele mogelijke hervormingspistes die kunnen bijdragen tot een meer doelmatige rechtsvorming door het Hof van Cassatie. Een deskundig panel en verschillende sprekers zullen het centrale thema vanuit diverse invalshoeken benaderen en bediscussiëren.

Voorlopig gaat deze opleiding ter plaatse door (Cercle Lorraine, Poelaertplein 6, 1000 Brussel), Ingeschreven deelnemers worden stipt op de hoogte gehouden van eventuele wijzigingen.

De deelnameprijs (€195 excl. btw) is inclusief documentatiemap, broodjesbuffet, koffiepauze, receptie en het boek *Het Hof van Cassatie als lichtbaken voor het Belgische rechtsbestel* (Matthias Van der Haegen) t.w.v. €110. Meer informatie over deze studienamiddag kan u [hier](#) terugvinden.

Uitgesteld: Journées internationales – Société d’histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons (Middelburg)

Met een jaar uitgesteld, m.a.w. naar vrijdag 27 en zaterdag 28 mei 2022.

British Legal History Conference 2021 (UITGESTELD: 6-9 juli 2022)

Ook de *British Legal History Conference*, die gepland was voor 7-10 juli 2021 te Belfast, zal worden uitgesteld ten gevolge van COVID19. Het organiserend comité heeft besloten om de conferentie te organiseren in juli 2022. In maart 2021 zal het organiserend comité een nieuwe *Call for Papers* lanceren. Meer informatie over de British Legal History conference vindt u op de website van de [Edinburgh Legal History Blog](#).

Varia

Vacature docent te Maastricht

Bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Capaciteitsgroep Grondslagen en Methodes van het Recht, is per 1 april 2021 een functie vacant voor een -in beginsel- deeltijds docent (0.5 fte, maar een ruimere vervulling in deeltijd is ook bespreekbaar) voor een duur van 1 jaar. De capaciteitsgroep zoekt een docent ten behoeve van het geven van onderwijs in de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid, zowel in Maastricht als aan de Universiteit van Hasselt, in het bijzonder in het rechtshistorisch en vaardighedenonderwijs.

Meer informatie over de vacature en de sollicitatieprocedure kan u online raadplegen: <https://www.academictransfer.com/en/297775/docent-4-05-fte/>.

Vacature mandaatassistent Metajuridica (VUB)

De vakgroep Metajuridica van de Faculteit Recht en Criminologie (VUB) is op zoek naar een nieuwe mandaatassistent. Het takenpakket betreft een combinatie van onderzoek (proefschrift binnen het onderzoeksdomein van de vakgroep, extern gefinancierd onderzoeksproject, wetenschappelijke publicaties ...) en onderwijs (begeleiding werkcolleges Rechtsmethodologie I en beoordeling van masterproeven).

Sollicitaties dienen ten laatste op 25 april 2021 ingediend te worden. Meer informatie kan u [online](#) raadplegen of via mail opvragen bij Frederik.Dhondt@vub.be.

FelixArchief Antwerpen: Commissie van Openbare Onderstand en het OCMW geïnventariseerd

Het archief van de secretaris werd jarenlang bewaard op de zolder van het Maagdenhuis in de Lange Gasthuisstraat. In 2019 werd het overgebracht naar het FelixArchief en in 2020 geïnventariseerd.

Cesar Rombaut (9 maart 1887 – 28 augustus 1951) kreeg in 1925 de opdracht het Bureel van Weldadigheid en de Commissie van Burgerlijke Godshuizen samen te smelten en werd vanaf 30 november 1926 de eerste secretaris van de nieuwe Commissie van Openbare Onderstand. Hij werd op 31 maart 1945 opgevolgd door Roger Avermaete (27 oktober 1893 – 15 september 1988), die reeds waarnemend secretaris was sinds 8 september 1944. Roger Avermaete ging met pensioen op 1 november 1963 en werd opgevolgd door John Wilson (30 april 1915 - onbekend), reeds waarnemend vanaf 26 juli 1963. Hij bleef secretaris tot 1980. Bij de dossiervorming werd evenwel geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende secretarissen.

Het [archief van de secretaris](#) bevat de verwachte beleidsdossiers over [personeel](#), [plechtigheden](#) en [relaties met overheden](#). Vooral bij uitzonderlijke gebeurtenissen zoals rampen en crisissen coördineerde de secretaris de acties en werden dus interessante dossiers gevormd. Ook allerlei klachten over de werking van de zorginstellingen en ziekenhuizen kwamen bij de secretaris terecht.

Bijzonder interessant is het archief van de secretaris tijdens de [Tweede Wereldoorlog](#) en vooral de [lokale hulpverlening](#) tijdens deze periode. Deze dossiers verdienen een wetenschappelijk onderzoek. Ook over de voortdurende pogingen van de secretaris om gesteunden met meer respect en menselijkheid te behandelen en de ziekenhuisdiensten te moderniseren valt een mooie studie te schrijven. Deze modernisering start al in de jaren dertig maar valt vooral op in de lange en gedegen voorbereiding van het nieuwe Middelheimziekenhuis. Deze reorganisaties hadden niet enkel te maken met gebouwen en de introductie van nieuwe technieken, ook het statuut van het medisch personeel paste de secretaris aan om een hogere kwaliteit van de dienstverlening te bekomen.

De vondst in dit archief zijn de uitgebreide dossiers over de eenmaking van [Groot-Antwerpen](#) en de praktische uitwerking daarvan in de sociale politiek van de stad. Was de oprichting van Groot-Antwerpen een machtsgreep vanuit de collaboratie of was het meteen ook een gelegenheid om de sociale dienstverlening efficiënt te organiseren? Een historische studie zal het moeten uitwijzen. In elk geval liggen de dossiers nu klaar ter raadpleging.

De inventarisatie van dit archief kan ook voor rechtshistorici interessant zijn: zie <https://felixarchief.antwerpen.be/nieuwspagina/secretaris-coo>.

Centre de Recherches Histoire du Droit, des Institutions et de la Société

De *Cahiers du CRHiDI*, uitgegeven door de collega's van de USL-B, die werden gepubliceerd tussen 2003 en 2011 zijn voortaan in *open access* online consulteerbaar op het portaal van de wetenschappelijke tijdschriften/Portail de Périodiques Scientifiques (PoPuPs): <https://urlz.fr/erNs>.

Lancering website 'Cicero gaat verder'

Onlangs is de website www.cicero gaat verder.nl gelanceerd, een online commentaar op het beroemde pleidooi van Cicero ter verdediging van Sextus Roscius uit Ameria, die werd verdacht van vadermoord. Het proces vond plaats in 80 voor Chr., tijdens de dictatuur van Sulla, en had naast strafrechtelijke ook grote politieke implicaties.

De website is ontwikkeld voor docenten, studenten en leerlingen Klassieke Talen - de Pro Roscio Amerino is in Nederland de eindexamentekst van dit jaar! - maar is ook geschikt voor iedereen die zich zelfstandig of in een (online) leeskring wil verdiepen in deze spannende tekst. Het vrij toegankelijke commentaar biedt per paragraaf een vertaling, uitleg over retorische, taalkundige, juridische en historische bijzonderheden, en vertaalhulp.

De auteurs van de website zijn (classici) Lidewij van Gils, Jörn Soerink, Christoph Pieper en Rogier van der Wal, en (jurist) Olga Tellegen-Couperus. Ga kijken hoe Cicero zijn publiek van rechters, tegenstanders en overige toehoorders weet te bespelen!

Standen en Landen/Anciens Pays et Assemblées d'États

Op 1 oktober 2020 verzorgde prof. dr. Sedivy voor Standen en Landen/Anciens Pays et Assemblées d'États een lezing met als titel *The Public Response to International Insecurity 1830-1848*. De lezing werd op Youtube geplaatst, waar u ze kan herbekijken. U vindt de opname via volgende link: ['The public response to international insecurity 1830-1848' by M. Sedivy - YouTube](#).

Rijksarchief - digitale dienstverlening

Het Algemeen Rijksarchief doet een oproep aan alle onderzoekseenheden geschiedenis, kunstgeschiedenis en rechtsgeschiedenis om via het e-mailadres diva@arch.be contact op te nemen in verband met de optimalisering van de digitale dienstverlening. In het licht van de coronacrisis is tijdens de voorbije weken het online aanbod reeds aanzienlijk toegenomen. In het kader van de verdere uitbouw van de digitale leeszaal, wordt onderzoekers gevraagd:

- 1. met het oog op projecten, seminaries, enz. - voorstellen te doen inzake digitalisering**, om zo de behoeften van de academische wereld beter te kunnen inschatten. In het kader van het door BELSPO gefinancierde programma Digit04 levert het Rijksarchief reeds grote inspanningen om belangrijke bronnenreeksen te digitaliseren. Het tracht hierbij te houden met de desiderata van uiteenlopende groepen gebruikers. Voorstellen moeten de volgende elementen bevatten: duidelijke identificatie van de te scannen bestanddelen, doelstelling (seminarie, onderzoeksproject, enz.) en omvang van de gebruikersgroep.
- 2. na te gaan of er in het kader van onderzoeksprojecten, doctoraten, enz. (delen van) reeds gescande bestanden op aanvraag online ter beschikking kunnen gesteld worden**. Een aantal archieven zijn al gedigitaliseerd en vormen als het ware een slapend kapitaal. [In bijlage](#) vindt u een selectie van de voornaamste bestanden uit deze 'reserve'.

Via de zoekrobot kunnen onderzoekers een volledig overzicht krijgen door enkel "alleen gedigitaliseerde archiefbestanden" aan te vinken en dan via de filters te verfijnen op bewaarplaats, type bestand, enz. Op die manier kan men zowel de bestanden te zien die op internet beschikbaar zijn als die op intranet (enkel in de leeszalen) kunnen worden ingezien. Bij de laatste categorie verschijnt een boodschap of kan men enkel de thumbnails zien. Na het klikken op deze kleine afbeeldingen zal de viewer niet openen en kunt men het document niet online consulteren.

Deze informatie mag verder verspreid worden. Aanvragen (en alle andere communicatie over digitale valorisatie) gebeuren via het eerder vermelde e-mailadres diva@arch.be.

OPEN ACCESS: JSTOR stelt 6000 e-books en 150+ tijdschriften ter beschikking

Naar aanleiding van de COVID19-crisis heeft JSTOR 6.000 e-books en meer dan 150 tijdschriften via *open access* beschikbaar gesteld. Een rechtshistorische selectie kan u [hier](#) terugvinden. JSTOR heeft verschillende van deze open access mogelijkheden tijdelijk verlengd tot 30 juni 2021. Een volledige lijst vindt u [hier](#).

DIGITALISERING: Algemeen Rijksarchief: 3500 nieuwe beelden uit iconografische collectie

Het Algemeen Rijksarchief van België heeft 3500 nieuwe beelden uit haar iconografische collectie [online](#) gezet. Deze nieuwe digitale documenten zijn heel verscheiden naar vorm en inhoud, en beslaan meer dan drie eeuwen geschiedenis.

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar [de redactie](#). Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be.